

A legzseniálisabb szabolcsi

A kubikoslovak elhúztak előttünk, alálógatták a fejüket, egy ritmusra baktattak egymás nyomában.

Feco emelte hátul a csövet, figyelve az öreg vállát, nem billen-e, de amaz szilárdan tartotta. A fiú úgy érezte, a földbe nyomódik a lába. A nyakszirtjén megmerevedtek az izmok, ... de, ha az öreg bírja ...

– Na, rakjuk le – szűrte amaz a fogai közt a levegőt –, egy a fizetés.

A fiú óvatosan egyenesítgette a vállát, mintha attól félne, hogy elpattannak benne az izmok. Ujjával szétmaszírozta a fájó göcot. Az utat nézte a téglahalomig. Talán elmegy addig egy szuszra, onnan meg végig.

Újabb lovak baktattak el mögöttük. Egyenletesen húzták maguk után a kétkerekű kordélyt.

– Látja amott azt a keselyt?! – mutatott előre az öreg. – Olyan volt nekem.

– Maga másról sem tud beszélni! – mondta a fiú.

– Mert nem tudja mi az, hogy ló – vágott vissza az öreg. – Fél éjszakán át toporogtam, amikor meglett, én fogtam be először a rúd mellé. Aaaa – legyintett –, mit ért maga ehhez. Azt sem tudja talán, mit eszik egy ilyen állat.

A fiú hallgatagon nézte az elsorjázó kordékat. „Még hogy nem tudom”. A ló, az ló. Négy lába van, és ha kidől a rúd mellől, eladják virslinek. De nem mondta. Minek. Talán szerelmes volt a keselybe, ki a fene érti az ilyen vén kelekótyát.

Fehér karikák úsztak a szeme előtt, nehezen találta meg az egyensúlyt. „Még megszakadok ettől a rohadt csótól és egyre nehezebb lesz”. Azért csak vitte az öreg nyomában. Azon nem látszik semmi. Honnan az istenből veszi az erőt, emeli ezt a marha csövet, mint a gép. Talán nem is húsból van ez a vén ember. Megint megálltak.

Annak a lónak, amelyik felfordult itt a múlt héten, fehér folt volt a pofáján, a szeme fölött, mint egy csillag. A bordáin megráncosodott a bőr. Kidőlt a sorból, utolsót rándult a lába, feldöntötte a kétkerekű kordélyt is. Az utána következők kikerülték és tovább mentek az útjukon. Közömbösen, nem úgy, mint az emberek. Honnan tudják vajon, hogy merre kell menniük, morfondírozott a fiú. Ki mondta, ki tanította nekik? Csak mennek egymást követve, mint az árnyék. Erre gondolt Feco, közben megfogta a ló üvegesező szeme.

– Miért nem fogja ki?! – rikácsolta az öreg a hajtónak. Nem is látták, amaz honnan került elő.

– Ennek már kampec fater. – Talán nem is érdekelte, mi történt a lóval. Leszedte róla a szerszámot.

– Az isten pusztítsa el az ilyen csirkefogókat, mint ti vagytok! Ennyit éri nektek egy ló!? – Az öreg halántéka lilásra vált. Nehezen oszlott róla a szín. Feco leste, mikor üti meg a guta. De az öreggel nem történt semmi, két napig nem hallotta a szavát. Mintha az ő lovát ...

Ledobták a csövet a többi mellé. Az öreg pléhdóznit kotort elő, komótosan rágyújtott. A fiú egy vastraverznek döntötte a hátát, lehajolt és egy fűszálat szakított ki a földből. Elgondolkodva rágta.

Mögöttük vaskos acéllábakon hatalmas csarnok magaslott. Lchetett vagy huszonöt méter. Fentről kalapácsütések zuhogtak alá, odébb meg az épület végénél, mint a csillagszóró felvillanásai, a hegesztőpisztolyok alól, a cunder spriccelt szét szabálytalan időközökben.

– Hé, öreg! Elég lesz már. – Megkereste egy hang őket a magasból és belőlük csimpaszkodott. – Jöjjenek fel mind a ketten!

A vaslépcső tompán döngött a lábuk alatt. Mintha vascszimában járnának. A fiú a délutánra gondolt és megpárásodott a nyaka. „Csak úgy ne járjak vele, mint azzal a hülye kurvával”. De Erzsébet más. Az első nő lesz az életében, gondolta, amikor az a pincérnő felhívta a szobába. Riszálta magát előtte a lépcsőn, kezében vitte egy tányéron a vacsoráját. Nincs rossz alakja, gondolta Feco, és bámulta a gömbölyded fenekét. Megették a vacsorát, kézzel tépték szét a rántott húst. A nő a szekrény aljából egy bontott üveget kotort elő, meg egy poharat. Egymást követve, ittak.

„Csak annyit engedett meg, hogy kigomboljam a blúzát”, morfondírozott a fiú. Rossz kedve volt talán, vagy én rontottam el valamit. Unta az egészszet, az órájára nézett. „Fáradt vagyok”, hadarta, „majd máskor, most menj haza kisfiú”.

Erzsébethez a szobatársa vitte el, a Nyéki Pista. Melegség fut át rajta, ha a lány puha szájára gondol. Szombaton várlak, súgta búcsúzóul. Márta elutazik, egyedül leszek idehaza.

Feco fújtatva baktatott az öreg nyomában. Rohadt magas ez a torony. Körbehámult, amint felértek a nyolcas szintre. A vasvázás épület oszlopait itt már lemezoldalok fogták körül, csak az arcmagasságban nyitott ablakokon jutott be a fény.

Eddig hozza majd az elevátor a mézslisztet, magyarázta a múltkor valakinek a brigádvezető. Feco is odafigyelt. Nem sokat értett az egészből, nem is érdekelte. Egy évet lehúznak itt, aztán felmegyek Pestre.

A brigádvezető pajszerrel a kezében állt, magyarázott.

– Alul vigyázzanak, meg a hatos szintnél, hogy ne akadjon be.

Az emberek széteszlottak, csak hárman maradtak fent az öreggel. A fiúnak oldalt kellett a görgőket igazítani, ha megszorultak a vályúban. Az öreg, meg a nagyhangú brigádéros az emelőt hajtották.

Feco az elevátorházat bámulta, amely előtte volt, az öntöttvas, meg hegesztett acélmonstrumot. A vályú egyelőre még üresen állt, az emelő egyenletesen kattogott. A brigádvezető néha levakkantotta az utasításait a trepnilemez egy kivágott négyzögén. A fiú kis ideig nézte a behemót gép mögött ásitó nyílást, amely alul egy bunkerben végződött. Abba megy majd bele a mézsliszt, gondolta, ahogy közelebb hajolva letekintett.

Az öreg, meg a brigádvezető egyenletesen tekerték az emelő karját és nemsokára megjelent a vályúban az első tányér kereke. Lassan elgördült a fiú szeme előtt. Felemelte a fejét és szemével követte a gép tetejéig.

– Álljunk meg – adta ki az utasítást a brigádvezető, mielőtt még az elevátor tányér átfordult volna a túloldalra. Az üreg szélén lépdelve, átgyensúlyozott Feco oldalára. – Itt rögzítjük majd – bökött az ujjával egy tányérra – és lejjebb visszük a vontatókötelet.

A pajszeret belökte az elevátor tányérok közé, majd óvatosan visszacsavarták a drótkötelet.

– Maga maradjon itt – mondta az öregnek – és figyeljen. A fiú meg húzza le a vezérlőt a négyes szintig – tette hozzá a nagyhangú. Nemsokára visszajövök.

Feco lebontotta a kötél végét. Az öreg vékony kenderzsinórt húzott a drótkötél hurkába, majd egy súlyt kötött rá. Lassan aláengedte. – Na, menjen – mondta. A fiú lebaktatott a lépcsőn.

Csak már délután lenne, gondolta vágyakozva, ahogy az emeleteket számolta.

Amazok ott lent, a nyílás mellett ültek és beszélgettek.

... – Az a rohadt Csikesz – acsarogta az egyik... A fiú elkapta a hangot. ... – Lesepergett a padlásunkról is a gabonát. De nem éri meg a következő bűcsút. Ha más nem, akkor én...

Megpillantotta a fiút, elhallgatott. A szemét moccsanatlanul rátette az arcára. Feco a gerincében érezte a hideg, kék pillantását. Megviesdedt rajta az ing.

– A kötelet ideig kell levezetni – habogta.

A kékszemű kelleetlenül felállt. A másik is követte. Benyúlt a nyíláson, kis ideig kotorászott a kanalak között, majd kihúzta a zsinórt.

– Na, fogjad! – mondta enyhültebben.

Feco lassan húzta alá a zsinórt. Néha beakadt, akkor rántott rajta egyet, s akkor halk surranással megindult újra a kötél. „Már nem lehet messze a drótkötél” – gondolta. Fentről kiáltás hallatszott és tompa zuhanás is, de a hangokat elnyelte a bunker hideg acélfala.

A másik kettő egymásra pillantott, majd gyors léptekkel iramodtak a vaslépcsőhöz. A fiú kis ideig tétovázott, majd ő is a nyomukban törtetett fölfelé. Messze fölött a brigádvezető hátát is látta, de az előtt is futott valaki. „Talan, aki a hatos szinten vigyázott” – gondolta a fiú.

Megtorpantak a nyílás fölött. Feco nem akart lenézni, megborzongott és nem tudta megállítani lába remegését. Lehunyta, majd kinyitotta a szemét, de ugyanazt a képet látta. Az öreg odalent fekszik a mélyben, a tagjai furcsa, kitékert pózban, mint egy rongycsomó.

– Hogy került ide ez a vén hülye!? – ordította a nagyhangú. – Hiszen elküldtem a fiúval. – Azután a társaihoz fordult. – Siessenek le az építésvezetői irodába és hívják a mentőket.

– Velem nem... – makogta Feco és visszafordult a nyíláshoz.

A nagyhangú megmeredt. Egy másodpercig rábámult, majd elkapta a fiú karját.

– Engem akarsz te kicsinálni, te állat?! – üvöltött az arcába. Megmarkolta a nyakán két oldalt a ceigruha gallérját. – Mit pofázol te itt?! Börtönbe akarsz juttatni, te rohadék! – Az ökle a fiú gégejét nyomta, Fecót fuldoklási roham fogta el. Hátratántorodott a lemezfalig, de a másik szilárdan tartotta.

– Mind a kettőtöket leküldtelek, amikor elmentem! Érted? – szótagolta, és az arcába vicsorgott.

Feco lehunyta a szemét. A másik szorítása engedett, de még mindig szorosan tartotta a gallérját. A fiú szeme előtt piros körök úsztak és maga előtt látta az orreget, ahogy forogva a mélybe zuhan.

– ... Én...

– Én is hallottam főnök! – hadarta sietve a kékszemű.

Ő nem ment a másik kettővel. – Hallottam – ismételte meg. – Nem is érem, hogy a fiú miért nem emlékszik.

A nagyhangúnak enyhült a szorítása, Feco előtt tisztult a világ, kapkodva, szedte a levegőt, mint a partravetett hal. Szaporán pislogni kezdett, egyszerre úgy érezte, kibírhatatlan súlyt helyeztek a vállára. Megtántorodott, a szemét elfutotta a könny.

– Teljesen kikészült ez a kis hülye – mormogta a brigádvezető. – De az a fontos pajtás, hogy te hallottad.

– Persze – mondta a másik meggyőződéssel és sietve bólogatott.

*

A temetőt akácfák szegélyezték, a vonatról egyenesen odamentek. Megálltak a görcsöságú fák árnyékában. A brigádvezető, meg a kékszemű egy-egy művirágkoszorút akasztott a karjára. Tétován ácsorogtak. Feco az öregre gondolt, a bádognakorsót segített két napja kivinni az állomásra. Rápillantott utolsóként a fénylő Mária-üveglapra. Csak egy másodpercig állt fölötte, az öreg arca olyan volt, mintha aludna. A nyalka bajuszos huszárarc viaszszíne megmaradt benne.

„Nem használok az öregnek semmit, akármit is gondolok, meg ha mondanék is” – nyugtatgatta magát. Mégsem érzett megkönnyebbülést. Elfogta néha a brigádvezető oldalazó pillantását, egyébként már az sem törődött vele. A balcsét után behívták őket az építésvezetőségre, kihallgatták mindnyájukat, de a rendőrtiszt nem sokat bajlódott, begyűrte a papírokat a táskájába, sietett vissza Miskolcra.

A temetőben csak néhány ember lézengett, jobbára öregek, fényesre koptatott fekete ruhában. Az öregasszonyt balfelől a lánya támogatta, jobbról katonaruhás fia kapaszkodott bele. Zöldszegélyű tányérsapkáját a homlokára húzta. A lány már terhes volt, hasán feszült a vékony ruha. A temetés után odajött hozzájuk.

– Jöjjenek be hozzánk – mondta a brigádvezetőnek. – Biztosan megéhezték az úton.

A nagyhangú bólintott, mögójük állt. Nem törődött a többiekkel, egykedvűen ballagott utánuk.

A ház a templom közelében állt. A megroppant tetőt fatornác gerendái tartották. Ennek is patics fala van vagy vályog, gondolta Feco, míg a házat nézte. Végigbaktatott az udvaron, megkereste a deszka-WC-t. Kezét nekitámasztotta a falának.

A szemetes udvaron vedlett tyúkok kapirgáltak, odébb meg két sáros-tollú liba. Amikor visszafelé jött, bepillantott az istálló nyitott ajtaján. Már tehenük sincs, gondolta és az üres ólra is vetett egy pillantást. Annak is nyitva az ajtaja, belül széttaposott, rothadó kukoricaszár. „Ezt sem használták rég.”

A brigádvezető odabent teliszájjal magyarázott. Előtte egy tálban rántott-hús, odébb meg a bor. A kékszemű ült mellette, szemben meg egy támlásszéken az öregasszony katonafia. Feco leereszkedett az üres helyre, szeretett volna gyorsan elmenni innen. Az öregasszony becsoszogott, pogácsát hozott egy tálcán.

– Vegyenek – mondta száraz hangon –, jó szívvel adom. – Szegény uram se engedné el magukat étel nélkül. – Kezefejével megtörölte a szemét.

- Jó ember volt - toldotta meg a brigádvezető. Nagyot harapott a rántott-húsba, bort is ivott rá egy pohárral.

- Jó ember volt - bólogatott hozzá. - Ott az építkezésen mindenki nagyon sajnálja István bátyámat.

A vonaton csend telepedett köréjük. A brigádvezető a csomagtartóba rakta a háncsszatyrot, amibe az öregasszony a rántotthúst csomagolta. Amazok egy falatot sem ettek velünk, gondolta Feco és nem bírta levenni a szemét a szatyorról.

*

„Egy napig sem maradok itt tovább”, úgy érezte, fojtogatja valami. Bement az építésvezetőségre. Kis ideig faggatta a mérnök, kivél, mi a baja, ő azonban makacsul hallgatott. A telefon mentette meg. Míg amaz beszélt, a fiúnak eszébe villant, szakmát kellene tanulni.

- Hegesztő akarok lenni - mormogta, amikor a másik rápillantott.

- Miért nem ezzel kezdi?! - bosszankodott a másik. - Segíthetek magán. A kokszolónál most indul egy tanfolyam, kell neked vagy tizenöt hegesztő.

Mielőtt elment, a nagyhangú nekiszorította a folyosó falának.

- Ha ki mered nyitni bárhol a pofádat, kicsinállak, még, ha a világ végére is mégy. Érted?! - Végighúzta a torkán a mutatóujja körmét.

Feco nem felelt. Kilépett az ajtón. Először csak a palackokat hordta egy magakorabeli fickóval. - Majoros - vigyorgta a másik és megmarkolta Feco kezét. - De neked csak Balázs úr vagyok.

- Kékesi, Kékesi Ferenc - mondta ő is, de a társa nem törődött vele, leült egy kőre. A zsebéből napraforgómagot kotort elő.

- Te cigány vagy? - kérdezte később.

- Nem. Csak fekete a hajam.

- Honnan jöttél?

- Ibrányból.

Együtt hordták a disszugáz-, meg az oxigénpalackokat. Ez nem is olyan hülye, gondolta később Feco és a munka is könnyebb, mint a régi helyen.

*

- Hogy neked milyen marha szerencséd van! - vigyorgott rá cinkosan a szobatársa, Nyéki Pista. - Belédzuhant az Erzsi, kétszer is kérdezte ma, mi van veled?

Amikor kigombolta a lány blúzá, Erzsébet ráemelte ártatlan őzikeszeméit. - Nem fog fájni? - lhelte.

Ő nem tudott válaszolni. Pizok ganéj vagyok, hogy ezzel a lánnyal így... gondolta és nem is érzek semmit... Erzsébet forró karjait a nyakára kulcsolta. - Nagyon szeretlek - dadogta -, többé sohasem engedlek el.

Nézte Erzsébet fehér arcát és nem szólt semmit. „Az első lány az életemben és mégsem szeretem.”

Hatalmas űrt érzett másnap is. A nyelvére lemoshatatlan lepedék tapadt. Keserű, mint az epe. „Gyerekkoromban, ha elrontottam a gyomrom, akkor volt ilyen, de most nem ettem olyat.”

- Magának jó keze van - mondta a művezető. A kemence vasvázát hegeszt-

tették. Mögötte mászkált a csőállványon, a varratokat vizsgálta. Ez is valami? – gondolta. Nem reszket az én kezem.

– Ha majd több gyakorlata lesz – folytatta a másik – olyan neve lehet, mint a Muszka Imrének, vagy a Pióker Ignácnak.

Feco nevetett magában. Lelkes ez a kis potrohos emberke, ha elégedett. Kenyérre lehetne kenni, de ha nem tetszik neki valami, üvölt, mint akit ölnek.

Valamiért tegnap bement az irodába. A kisöreg homlokára tolt szemüveg-
gel ágált, fülétől messze eltartotta a kagylót. Kívörösödve üvöltözött. „A bör-
tönbe csukatlak téged is, meg az egész szélhámos bandát. 250 köbmétert írtok
a munkalapra és nincs az 160 se. Nem írom alá, akkor sem írom alá, ha
panaszra mész az istenhez.”

Feco megállt előtte. A művezető rá sem pillantott. Üvöltötte tovább a ma-
gát.

A fiú szembe az asztala fölé tévedt. A kifeszített fénymásolatoktól takarva
egy kép: félmeztelen nő a falon, a lábától jobbra valami vers: Jaj istenem,
tolvaj, a szívem ellopta, darabokra törte, utána eldobta. Paula Drew kérem,
hallgasson meg végre... A folytatást eltakarta a rajz széle. Csak egy sor lát-
szik legalul, piros ceruzával aláhúzva. Ezt az útonállót a karjaimba zárnám!

A fiú elvigorodott. Elképzelte a kisöreggel ezzel a nővel. Alig tudta vizs-
zatartani a röhögést.

Feco a homlokára tolt a szemüveget, elzárta az oxigént, meg a gázt. Több
mint két órája egy percet sem pihen. Az arcát, meg a nyakát marta az izzadt-
ság. „Meg kell állnom néhány percre, nem bírom tovább ezt a hajtást.” A töb-
biekre vetett egy pillantást, azok legfeljebb ötöt, ha megcsináltak, ő meg most
fejezi be a nyolcadikat. Mélyeket lélegzett, közben megmaszírozta a bal ke-
zével a jobb vállát. A merev tartástól elzsibbadt a karja.

A művezető már szemben vele, a kemence másik oldalán rikácsolt. – Ha
egy ökor hugyozik ide, az is külön vonalat húz!

Megint a haveromat bántja, gondolta Feco. Ma már másodszor. Horváth a
kisöreg mellett görnyedt meghajolva, mint egy ijedt gyerek. „Miért nem jön
az az értesítés?!”

Horváthtal együtt jártak tanfolyamra és igazán jó haverok lettek. Eleinte
Feco is egy kicsit vele sütkérezett. „A bátyám a Rákosi testőre”, mondta Hor-
váth és igazán jó dolguk volt. Feco először érezte, hogy megbecsülik.

Ez megváltozott vagy tíz napja. A barátját két civilruhás kereste meg. Be-
hívták az irodába, onnan kiküldtek mindenkit. Mit tud a bátyjáról, mikor lát-
ta, meg mit írt neki. Feco az ijedt arcát nézte utána, amikor odajött hozzá.
Mit mondhatnék neki, gondolta. Valami vigasztalót kellene, mert érezte, va-
lami baj történt. Később félrehúzódtak az oszlopok árnyékába és a barátja re-
megett ujjakkal cigarettát sodort. Menj haza vasárnap, mondta neki, hátha ott-
hon többet tudnak.

Amikor Horváth visszajött, zöld volt a félelemtől. „Ketten voltak testőrök
a faluból és a másikat is...”, mondta Fecónak színtelen hangon, de előtte kö-
rülnézett, nem látja-e őket valaki.

Azóta Horváth a nehezebb munkát kapja. Ha az árokban hegesztettek, mint
annál az összekötő vezetéknél is, ő csinálta az alját. Ott le kellett feküdnie a
földre, a válla, meg a melle csupa luscokos sár lett. A többiek meg a tetejét
varratolták. Amikor befejezték, a mérnök úgy nézett rá, mint a piócára és
csak a többieknek szólt. „Jól van”, makogta, „örülök, hogy ilyen jól megcsi-
nálták”.

Ez járt a fiú eszében és el is gondolkodott. Még a múlt héten gyűlést rendeztek itt a gyárban. Egy nyitott vasúti kocsit toltak be a raktár elé. Néhány padot emeltek fel rá, az volt a díszemelvény. Horváth is ott állt a közelében, ő tapsolt legelőször, de úgy, hogy mindenki észrevegyc.

„El a kezekkel Korcától”, mondta a szónok és Feco arra gondolt, ez egy nagy fejcs. Majd odamegy hozzá és megkéri, hogy segítsen. A gondolattól a torkában dobogott a szív. Magában ismételtette, mit mondjon majd neki. Csak ne dadogjak, mert akkor kiröhög. Elvitték a haverom bátyját, akkor már otthon volt két napja, tessék elhinni, azóta itt is folyton kitolnak vele. Ez itt rendes muki biztos, hiszik rajta. Még kiengedhetik Horváth bátyját is, hiszen nem csináltak azok semmit.

Jól beszélt odafenn a szónok és Fecoban egyre jobban megérett az elhatározás. „Segíték a haveromon. Odamegyek és megszólítom. Hegesztő vagyok itt, mi varratoljuk össze czekek a nagy gerendákat”. Amaz meg jóindulatúan ránéz majd.

„Nem várom én, hogy dicsérjenek, csak hagyjanak békében dolgozni”, gondolta később és nagy lélegzetet vett.

„Örülök, hogy ebben a szocialista városban mondhatom, ezt a szabadságot várta a magyar nép ezer év óta.” Feco Ibrányra gondolt, négy hold föld, anynyi van nekünk, és hatan vagyunk testvérek. El kell menned a városba, mondta az anyja, nem tud ennyi éhes szájat eltartani ez a homok. Figyelte fent a szónokot és úgy érezte, az már csak neki mondja. „Megmutatjuk mindenkinek, hogy élni is tudunk a kezünkbe adott szabadsággal. A párt és Rákosi elvtárs...”

Éljen Rákosi. Éljen a párt, üvöltötte a tömeg és Feco, meg Horváth velük kiabált. A szónok odafönn próbálta befejezni, de nem kapott szünetet. Csak az első szóttagot dadogta, a fiú látta, hogy hangtalanul tátog és a szavait elnyeli a zaj.

Már nem figyelt a folytatásra, a nap égette a tarkóját. Lehajtotta a fejét, földet bámulta. Csak el ne ájuljak, tódult benne elő az ijedség. Éppen most. Mit csinálnának a többiek, hogy beszéd közben. Mélyeket lélegzett és tisztultak körülötte a karikák. A szédülés alábbhagyott. Felemelte a fejét és Horváth szemét látta maga előtt. Az zavaros tekintettel belenézett az arcába.

„Leleplezzük a sötétben bujkáló ellenséget és szétzúzzuk a maradék állásait” – folytatta a szónok és Feco Horváthra pillantott. Egyszerre úgy érezte, mégse szól. Szégyellte magát és azzal nyugtatgatta, erősen süt a nap, meg az is lehet, hogy kiengedik.

De nem jött értesítés.

A gyűlés óta úgy érezte, megváltozott köztük valami. Körülnézett. Újra begyújtotta a hegesztőpisztoly csapját. Hangos pukkanással gyűlladt be a gáz, majd ráadta az oxigént is. Ebből nem lehet baj, gondolta, ha ezt csinálom.

★

Feco nem tudta, miért hordozza magában a félelmet. Az apját egyszer megverték a csendőrök, ő már arra sem emlékszik, miért. A kakastollasok becsörtettek a házba, a puskatussal nekilökték az apját a kredencnek, szinte most is hallja a kemény fatus tompa puffanását, meg az apja nyögéseit.

Ez megmaradt benne kitörölhetetlenül. Ma sem tudja, miért éppen ez az emlék. Gyáva vagyok talán, gondolta ilyenkor szívdobogva, de úgy, mintha

másokon sajnálkozna. Végigömlött arcán a pír. Csak meg ne tudja senki, ne kerüljek soha olyan helyzetbe, hogy megtudhassa valaki. Ettől a lehetőségtől félt ösztönösen. „Mindeddig sikerült elkerülnöm, hogy a pofámba vágjanak.”

Ezt érezte most, hogy a lába bevitte az ivóba. Mintha otthon lenne a bálban, vagy a búcsúban. Az asztalokon pálinkás-, meg borosüvegek és a székek a körökdedő legények. Mi az istennek jövök ide, mondogatta magában, közben haladt előre. Minek jövök? Úgy érezte, vibrál körülötte a levegő. De az asztaloknál ülő építők, meg bányászok és lakatosok ügyet sem vetettek rá. Ugyanúgy ülnek pedig, pontosan úgy, mint otthon az első legények. Egyike-másika szétvetett lábakkal. Nem látott köztük ismerős arcot.

Visszafordulok, gondolta és mégis tovább ment. Talán ilyen vagyok én is az ő szemükben, nézte őket, ilyenek vagyunk itt mindnyájan, ilyenek a bálban, a háborúban, meg a munkahelyen.

„Eszes katona voltam”, mondta a szomszédjuk, amikor hazajött. „Nem önként mentem a háborúba, de sarzsi lettem és én voltam a szakasz legjobb lövésze.” Most meg itt ülnek, itt vannak. Nézte az arcukat, ugyanazok a vonások, csak a csillagok hiányoznak a gallérjukról, a szurony a kéz alól. Itt csak bicika van a zsebben, vagy az élesre fent kés a gumicsizma szárában és nem köti őket a kaszárnya regula, amely célt is ad, ott az ellenség, azt kell... Itt mindenki ellenség. Hülye vagyok, gondolta, tisztára hülye. És itt a terem közepén...

Feco egy asztalhoz tántorgott, két üres szék volt még ott.

– Na more, inni akarsz?!

– Nem vagyok cigány.

– De cigány vagy! Tetves, rohadt cigány – mondta a másik. – És velem nem ülsz le egy asztalhoz! Kotródj!

– Nem vagyok cigány.

– Ha én mondom, az vagy. Látom a fekete képedről, meg bűdös is a szagod!

– Szabolcsi vagyok! – acsarogta a fiú.

– Akkor is kotródj!

Feco úgy érezte, ököllel tudna belevágni a pofájába. De nem mozdult a keze.

A másik feloldalt ült, fel sem pillantott rá. „Ez semmibe se néz engem.” Megkerülte a kiálló lábakat, hogy szembe kerüljön vele. Tagbaszakadt bányász emelte fel a fenekét.

– Hagyd a havvert öcsém! – mondta, aztán leült.

Szolgalatkészen odaugrott a pincér is, megfogta a fiú karját.

– Többet ivott már a kedves vendég, mint szabad lett volna – hadarta és kifelé tuszkolta.

A fiút kint megcsapta a friss levegő. Visszamegyek, gondolta. Megnézte az ajtót, aztán mégse ment. Megindult az úton. Még, hogy én részeg, mormogta maga elé. Két korsó sör, benne meg egy rum. Nem vagyok részeg. Tovább botorkált.

Nem is értem én, motyogta később, miért vagyok én ekkora állat. És az egész Erzsébet miatt. „Az a lány pajtás, az bolondul érted”, mondta a szobartársa. „Nem is tudom, miért vagy ilyen hülye, hiszen megnyalhatnád a tíz újad, ha egyszer megkaphatnád”.

Ő nem válaszolt neki, megmosdott derékig hideg vízben. Tiszta inget vett fel, megnézte az arcát a tükörben. Végigsétált az úton és egyszerre úgy érezte,

unatkozik. Be kellene menni ahhoz a pincérnőhöz. Elindult, aztán eszébe jutott, az csak este tízkor szabadul. Elsétált a vendéglő előtt is, de nem ment be. Tovább vitték a lábai az úton, le egészen a patak partjáig. Átbaktatott a Tardona fahídján. Körülötte csontoságú fűzek lógatták karjaikat. Le kéne heveredni valahová, gondolta, ide a zöldbe. Beljebb ment, egy napsütötte tisztás széléig, és akkor meglátta. A fiú átfogta Erzsébet vállát és magához húzva sétáltak be a bokrok közé.

Köd úszott Feco szemére. A rohadék kurvája! Utánuk kellene menni és... Már mozdította a lábát, aztán megtorpant. Amazok nem néztek hátra. Talán nem is ő volt, nyugtásgatta magát, de hiába baktatott vissza a házak közé, valahol belül egyre határozottabban érezte, az a lány Erzsébet volt.

- Juci nincs szolgálatban - mondta a pincér. Oda ment be. Megívott újra két korsó sört. Tíz forint borralalót adott neki. Hátrament a lépcsőn, hármat kopogott. Várt, de bentről semmi zaj nem szűrődött ki. Lenyomta a kilincset. Nem engedett a zár.

Úgy érezte, gyűlöli az embereket, akik szembejönnek vele. Megnézte az arcukat, azok közömbösen átnéztek rajta. Nem számítok nekik semmit, motyogta maga elé, és ment tovább az úton. Megbámulta a lányok mellét, meg az arcukat és egyszerre úgy találta, hasonlítanak Erzsébethez. „Mi az isten van abban a lányban, hiszen nem szeretem! Sohasem jutott eddig eszembe”. Araszolt tovább az úton. Egyszerre ott találta magát a ház előtt, ahol a szállása van.

Felbaktatott a második emeletre, kinyitotta a szoba ajtaját. Leült az ágyra. Kis ideig maga elé bámult, majd az öklére ejtette az állát. „Olyan rongy vagyok én, hogy csak így mással?!” Felállt, odament a szekrényhez. Kotorászott és a ruhák alól egy kielezett tusérvasat szedett elő. Olyat, mint egy három-élű reszelő. Betette a kabátja zsebébe. Az utcán körbetekintett. Nem messze volt egy talponálló, mellette egy vendéglő. Reggelizett ott néha főtt tojást, faszírozottat, vagy szalonát, de a vendégek többsége csak ivott.

Nekitámaszkodott a furnérlemezzel borított pultnak. A nagyfröccsnek émeletén rossz íze volt. Igazi szupplé, mormogta. Gyorsan lehajtotta és kért még egyet. Az ivóban csak néhányan ültek és éppen távozni készül, amikor három cimborája kíséretében belépett a brigádvezető.

Leültek egy távoli asztalhoz. Feco nem vette le róla a szemét. A nagyhangú teleszájjal röhögött valami viccen és egyszerre rápillantott a fiúra.

Feco elszakadt a pulttól, bólintott is egyet és megállt az asztaluk előtt. Nem is értette pontosan, miért jön ide, nincs ezzel az emberrel semmi dolga. Amaz rábámult, kimutatta nagy, erős fogait.

- Itt a legzseniálisabb tírják, akit valaha is láttam Szabolcsból - mondta kedélyesen és felröhögött.

- A szabolcsiakat nem hagyom! - nyüszített Feco. - Engem bánthatsz, de azokat nem hagyom.

A másik rábámult, aztán felnevetett. - Ez még hülyébb, mint gondoltam - mondta, és az italért nyúlt.

A fiú végre megtalálta az egyensúlyt. Kihúzta magát az asztal mellett. - Gyere ki, ha mersz, az anyád úristenit!

Amaz letette a poharát. Úgy tett, mint aki felállni készül, majd oldalt hajolt és teljes erejével belevágott a fiú arcába. Feco rázuhant a mögötte levő asztalra, onnan lecsúszott a szék mellé. Lassan feltápáskodott, összezúzott arcából vér szivárgott. Letörölte a kezefejével, majd könnyes arccal rájuk bámult, és könnyfüggönyön át látta, hogy a nagyhangú cigarettát kotor elő és széles, biztos mozdulatokkal a skatulya oldalán kicsiholja a gyufa sárga lángját.